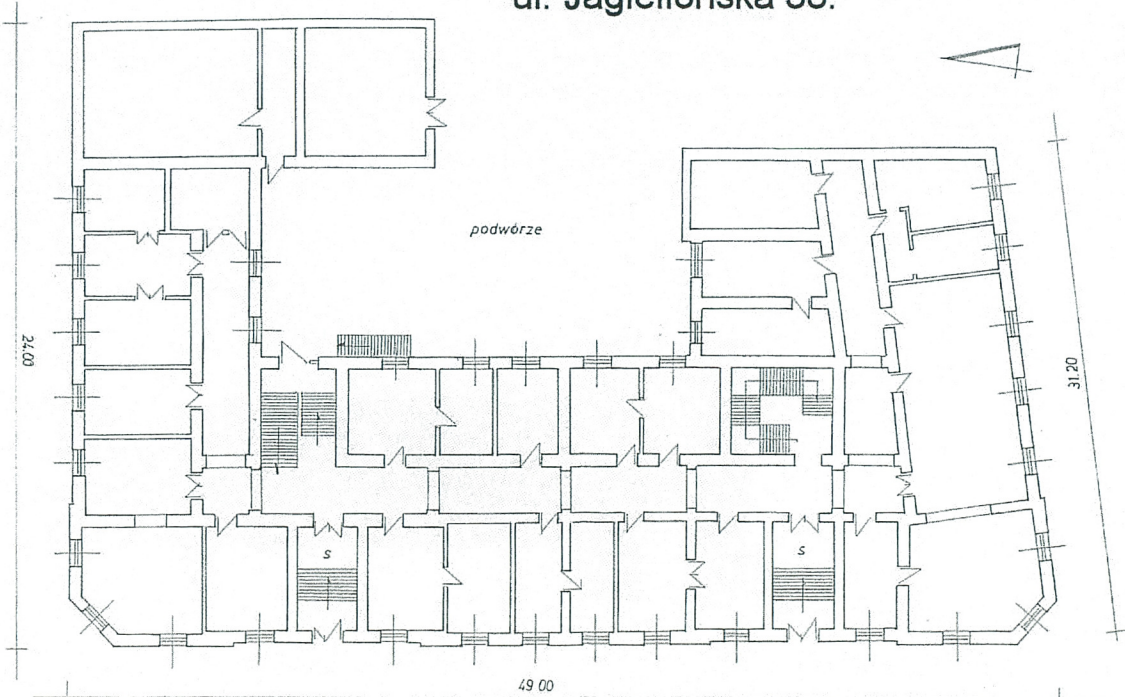

KRAJOWY OŚRODEK BADAŃ I DOKUMENTACJI ZABYTEKÓW W WARSZAWIE KARTA EWIDENCYJNA ZABYTEKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	Ł	M	N	O	P	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	Nr
																									7435		

1. Obiekt	2. Czas powstania	3. Miejscowość
BUDYNEK STAROSTWA POWIATOWEGO – ul. Jagiellońska 33.	1906 r.	N O W Y S ą C Z

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja <div data-bbox="194 435 1446 1395"> <div data-bbox="783 460 1106 548"> <p>NOWY SĄCZ ul. Jagiellońska 33.</p> </div> <div data-bbox="1305 1309 1382 1340"> <p>1:400</p> </div> </div>
--

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu

Decyzja o budowie gmachu Starostwa Powiatowego w Nowym Sączu zapadła 4 IX 1885 roku, podczas sesji Rady Miasta. Miasto Nowy Sącz otrzymało prawa siedziby władz powiatowych wkrótce po reformie administracji wprowadzonej po pierwszym rozbiórze Polski. Po kilkuletnim istnieniu powiatu sądeckiego w obrębie obwodu wielickiego, w roku 1782 nastąpiła kolejna modyfikacja systemu władzy administracyjnej. W roku tym zlikwidowano istniejące dotąd 6 obwodów i 19 powiatów i wprowadzono tzw. cyrkuł sądecki (niem. *Kreis*, węg. *Komitat*), jako podstawową jednostkę administracyjną. W ramach kolejnej zmiany dokonanej w 1867 roku powrócono do powiatów, ustanawiając Nowy Sącz ponownie miastem powiatowym, jednym, z 79 z istniejących w ówczesnej Galicji. Do budowy gmachu starostwa przystąpiono dopiero w latach dziewięćdziesiątych XIX stulecia. 9 IX 1895 roku Gmina Miasta Nowego Sącza zawarła kontrakt z Wysokim Skarbem (ówczesnym ministerstwem Finansów) reprezentowanym przez Radcę Namiestnictwa i Starostę. W wyniku ustaleń Skarb Państwa miał łożyć kwotę 3000 koron rocznie na utrzymanie budynku wzniesionego przez miasto i przeznaczonego na siedzibę władz starostwa. W 1897 roku staraniem władz miejskich sporządzono pierwszy szkic na budowę Starostwa na tzw. placu drzewnym oznaczonym l.k. 2012/1. Ostateczny projekt budowli opracowany został dopiero na we wrześniu 1905 roku. Wykonał go dawny budowniczy miejski architekt Jan Peroś. W aktach budowlanych miasta zachowane są przerysy tego projektu sygnowane przez pomocnika technicznego J. Kostańskiego noszące datę z 1906 roku.

c.d. wkł. 1.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

Sytuacja. Gmach Starostwa Powiatowego w Nowym Sączu usytuowany jest na południe od sądeckiego rynku. Położony jest u zbiegu ulic Jagiellońskiej, Konarskiego i Narutowicza. Zajmuje działkę nr 17 w obrębie katastralnym 76 o powierzchni 0,1446 ha.

Budowla pierwotnie posiadała malownicze cechy secesyjne, o bogatym wystroju architektonicznym (krenelaże, dekoracja płycinowa na cegle okładkowej) które utracone zostały w wyniku kilkakrotnych przebudów oraz nadbudowy. Obecnie posiada skromny wystrój nie nawiązujący wyraźnie do określonego historycznego stylu architektonicznego. Budowla wzniesiona została na planie zbliżonym do litery U. Jest budynkiem dwupiętrowym, podpiwniczonym. Rozplanowanie wnętrza w poszczególnych kondygnacjach z korytarzami rozdzielającymi pomieszczenia, z których część ma układ amfiladowy. Budynek nakrywają dach dwuspadowe, stropodachy pobite blachą.

Materiał, konstrukcja, technika.

Ławy fundamentowe budynku wykonane z kamienia, betonu i cegły. Piwnice usytuowane pod częścią wschodnią budynku i pomieszczeniami parteru od strony dziedzińca. Piwnice o ścianach ceglanych tynkowanych, nakryte sklepieniami odcinkowymi. Mury budynku wzniesione z cegły, tynkowane, ocieplone. Elewacje z wysokimi cokołami w okładzinie tynkowej opracowane kolorystycznie.

Elewacja frontowa (od ul. Jagiellońskiej) pięcioczęściowa, dwunastoosiowa, ze ściętymi narożnikami w częściach skrajnych Elewacja tynkowana gładko zaakcentowana podziałami poszczególnych części za pomocą dekoracji płycinowej kostkowe w formie pionowych pasów, opracowanych odmienną barwą tynku. Kondygnacja drugiego, nadbudowanego pietra wydzielona wydatnym profilowanym gzymsem działowym. Otwory okienne w poszczególnych kondygnacjach prostokątne, ujęte płycinowymi, opracowanymi kolorystycznie obramieniami (z wyjątkiem II piętra). Okna dwuskrzydłowe, z poprzecznymi luftami, zespolone, współczesne. W czteroosiowej, środkowej części elewacji w kondygnacji I piętra balkon masywny balkon ze słupkami i kamienną tralkową balustradą, wsparty na podciągach. Otwory okienne w tej części posiadają profilowane i okuwane blachą gzymsy odcinkowe. W elewacji tej umieszczone symetrycznie dwa prostokątne otwory bramne. Otwory ujęte profilowanymi obramieniami z płycinami i gzymsami odcinkowymi w nadprożach. Bramy współczesne, dwuskrzydłowe. Nad częściami budowli z bramami w połaciach dachu znajdują się trójkątne wystawki z półkolistymi oknami poddasza.

Elewacja od ul. Narutowicza trójczęściowa, ośmioosiowa. Elewacja ta opracowana analogicznym detałem architektonicznym do poprzedniej, pozbawiona balkonów i otworów bramnych. Elewacja od ul. Konarskiego czteroczęściowa, ośmioosiowa. W części skrajnej wschodniej posiada w parterze wielką bramę przejazdową prowadzącą na dziedzińiec. Brama metalowa, dwuskrzydłowa, współczesna. W kondygnacji parteru i I piętra otwory okienne prostokątne, w obramieniach tynkowych, w kondygnacji II piętra otwory bez obramień. W trzyosiowej części środkowej tej elewacji długi balkon o masywnej płycie i tralkowej balustradzie.

Sienie budynku w części frontowej nakryte sklepieniami kolebkowymi, rozdzielonymi pasami sklepiennymi. Ściany tynkowane i białkowane. Posadzki i jednobiegowe schody pokryte lastriko. Korytarze parteru nakryte sklepieniami kolebkowym, z posadzkami lastriko. Pomieszczenia biurowe parteru nakryte sklepieniami odcinkowymi, ceglany, otynkowanym. Ściany tynkowane i białkowane, podłogi parkietowe i wykładziny. Pomieszczenia pięter nakryte stropami masywnymi płaskim, z podłogami lastriko. Stolarka drzwiowa w większości dwuskrzydłowa, płycinowa, zachowana z czasu budowy. Komunikacja pomiędzy kondygnacjami dwoma klatkami schodowymi. Klatki schodowe wielobiegowe, o masywnych schodach i ażurowych metalowych balustradach. Dachy budynku dwuspadowe, stropodachy, kryte blachą. Budynek posiada instalację elektryczną i wodociągową.

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
ok. 14600 m ³	pow. zab. ok. 1100 m ²	biurowe - urząd	biurowe - urząd
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)	
Zob. pkt 12.		<p>Obiekt po remoncie, w dobrym stanie.</p>	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie	
		Otoczyć opieką konserwatorską.	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

1. Wydział Architektury i Budownictwa UM w Nowym Sączu - Akta Zarządu Miejskiego – sygn. nk.1227
2. Sąd Rejonowy w Nowym Sączu. Wydział Ksiąg Wieczystych – I [REDACTED]
3. Archiwum Delegatury WUOZ w Nowym Sączu - sygn.
6414 - Budynek starostwa. Projekt rekonstrukcji elewacji., Oprac. J. Rost, 2008

22. Bibliografia

1. Dzieje miasta Nowego Sącza. Red. F. Kiryk, S. Płaza. T. II, Kraków 1993, s. 167-174.
2. Grodziski S., Historia ustroju politycznego Galicji 1772-1848, Wrocław 1971, s. 281-284.

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst

dr Marek H. Grabski, październik 2009 r.

Imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki

j.w.

Imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotograficzne

j.w.

Imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów :

archiwum autora

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO!

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
N O W Y S Ą C Z	Budynek Starostwa Powiatowego – ul. Jagiellońska 33.	C.d. tekstu + ilustracje dodatkowe.

c.d. pkt 12.

Budowę gmachu powierzono Janowi Perosiowi. W aktach zachowała się korespondencja pomiędzy architektem a Starostwem, w której zarzucano budowniczemu stosowania niezwyklej rozwiązań konstrukcyjnych – wkładek stropowych o rozpiętości 1,6 m wobec powszechnie stosowanych wkładek „Houris” o rozpiętościach 1,1 – 1,2 m produkowanych przez firmę Braci Redlich z Göding. Spowodowało to że nadzór budowlany powierzono c. k. nadzorcy budowlanemu Józefowi Saremu z Krakowa. Ostatecznie z końcem 1906 roku gmach został ukończony. Mieścił on wg ówczesnych planów m.in. mieszkanie woźnego, biura Rady Szkolnej Okręgowej, gabinet weterynarza miejskiego, pomieszczenie dla sierżanta, Referat Wojskowy, Oddział Podatkowy, Dziennik Podawczy, Registraturę, Spedyt i Prasę. Ówczesny budynek opracowany został w cegle okładkowej uzupełnionej tynkowym boniowaniem. Otrzymał historyzujący wystrój elewacji zaakcentowany elementami neogotyckimi z krenelażami nad zwieńczeniami i bogatym profilowanym w okładzinie obramowaniem otworów okiennych (widokówka z ok. 1906 r, widok od Plant). W latach późniejszych dokonana została gruntowna przebudowa elewacji co poświadcza kolejny widok budynku pochodzący zapewne z okresu międzywojennego (widok z ul. Narutowicza). W roku 1961 budynek zajmowany przez Powiatową Radę Narodową został nadbudowany o II piętro wraz z gruntowną przebudową wewnątrz (dodatkowa klatka schodowa). W roku 2009 zostały odnowione elewacje.

widokówka wykonana po 1906 r.

widokówka zapewne z lat międzywojennych

Wkładkę założył: dr Marek H. Grabski, październik 2009 r.

Miejsce przechowywania negatywów: archiwum autora

widok od południowego-zachodu

widok od południa z Plantacji Miejskich

elewacja od ul. Konarskiego

widok od północnego-zachodu

narożnik budynku

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
NOWY SĄCZ	Budynek Starostwa Powiatowego— ul. Jagiellońska 33.	Ilustracje dodatkowe.

brama w elewacji od ul. Jagiellońskiej

okno

sień

korytarz parteru

główna klatka schodowa

klatka schodowa w części południowej

nadbudowa z 1961 roku

korytarz piętra

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
NOWY SĄCZ	Budynek Starostwa powiatowego – ul. Jagiellońska 33.	Ilustracje dodatkowe.

Stolarka drzwiowa

elewacje od dziedzińca

elewacje od dziedzińca (strona południowa)

